

Признавање самопроглашене и нелегалне независности Косова од стране независне државе Црне Горе изазвало је велику политичку кризу у тој држави, али и отворило многобројне друштвене и политичке дилеме. Након првог таласа протеста, може се јасније сагледати однос Србије према недавним дешавањима у Црној Гори. И у овом изузетно значајном националном и друштвеном питању постоји велики јаз између наших политичких странака, које и ово признавање независности Косова користе за стицање све безвреднијих дневнополитичких поена.

Међутим, у тој партијској халабуци остаје отворено питање односа српске државе према заштити људских и националних права и интереса Срба у независној Црној Гори. Шта је данас српска заједница у Црној Гори и да ли се она може означити као црногорска српска заједница, која се почела колективно поистовећивати с најмрачнијим подземљем српског мејнстрима, како се могло прочитати у једном од коментара у листу Данас.

И по понашању Црне Горе приликом признавања тзв. независности Косова могли смо по већ ко зна који пут препознати слабост и неодлучност наше државне политике. Ту несхватљиву равнодушност веома је добро описао историчар Чедомир Антић: „Мандић је своја уверења бранио достојанствено и храбро. За разлику од власти Србије, која је ширила хистерију против Црне Горе, потом настављајући преговоре око понижавајућег споразума о двојном држављанству. Насупрот представницима власти који пред страним дипломатама одавно говоре како је Косово за нас ‘психолошко питање’, другачије од неких наших опозиционара који несрећу Косова виде као прилику да се усреће или да наш народ казне – солидарност Срба из Црне Горе са Србијом задивљује и обавезује. Срамота је што борба нашег народа у Црној Гори и Мандићев протест наилазе на равнодушност званичне Србије.“

Одсуство солидарности власти у последњој деценији 20. века често се јављало у пресудним данима за судбину српског народа. Као да се и данас наша државна политика не усуђује да одлучно постави питање поштовања пре свега људских и грађанских права српског народа у Црној Гори, који је изложен сталним политичким и економским притисцима. Очигледна је намера државне политике Црне Горе да деловањем у култури, просвети, медијима и државној управи сведе 36 одсто људи који се сада изјашњавају као Срби на што мањи и прихватљив број. И шта Србија чини да заустави овај погубни процес политичког и етнички мотивисаног инжењеринга? Поред маркетиншки ефектног отказивања гостопримства црногорском амбасадору, наша државна политика није пружила адекватан одговор. Једино ако се стално понављање става да Србија не жели да се меша у политичке процесе и односе политичких странака у Црној Гори може сматрати политиком Србије у односу на положај српског народа у Црној Гори.

Ову неартикулисану позицију најјасније је недавно у једном интервјуу изразио председник Републике Србије Борис Тадић: „Са председником Црне Горе малтене имам недељни контакт. У понедељак смо мирним тоном разговарали телефоном о превазилажењу проблема. Разговарали смо и пре седам и пре 20 дана. Дакле, постоји

непрекидна комуникација. Што се тиче односа наших земаља, природно је да буду далеко бољи. Црногорска влада је дала објашњење да признавањем Косова брани интересе своје земље, и то објашњење она треба да разрађује у Црној Гори. Ја о томе имам своје мишљење које није битно за грађане Црне Горе. Признавање је постало и унутрашње политичко питање у Црној Гори, али о томе треба да дебатују искључиво црногорска влада и партије пред грађанима те земље. Србија са тим не сме да има никакве везе.“

Ови ставови су најбоља илустрација немоћи српске државе да артикулише своју политику и то у време када се српски народ у Црној Гори листом определио против признавања тзв. независности Косова. Али Србија, по речима председника Тадића, са тим не сме да има никакве везе јер то је ствар демократске дебате црногорске владе, која је иначе веома позната по сталним демократским расправама. Вероватно да мишљење председника Србије о признавању тзв. независности Косова не интересује много „грађане“ Црне Горе, али сигурно је од пресудне важности за Србе у Црној Гори.

Индикативно је да председник Србије непрестано говори о грађанима Црне Горе, а никако не помиње српски народ у Црној Гори и политичке изазове пред којим се он непрестано налази. Вероватно је и помињање српског имена недозвољено мешање у унутрашње ствари суверене црногорске државе. Веома је утешно и охрабрујуће што председник Србије има недељне контакте са председником Црне Горе. Шта од те складне комуникације има српски народ у Црној Гори?

Међутим, више је него очигледно да признавање Косова није само и искључиво унутрашње политичко питање Црне Горе јер се српски народ у Црној Гори већински определио да не подржава отцепљење Косова и то је политички став који мора да обавезује и српску државу, али и председника Србије. Не може се прихватити став председника Тадића да Србија не сме са тиме да има никакве везе, јер не сме да се меша у унутрашње послове Црне Горе. А зашто би одбрана права српског народа да не прихвата тзв. независност Косова била мешање у унутрашње ствари једне државе? Шта заправо онда може Србија да чини да би се обезбедило поштовање националних интереса српског народа у Црној Гори? Докле ћемо ми остати заробљеници те неоправдано наметнуте идеолошке конструкције, у којој се свако позивање на одбрану интереса српског народа и поштовање његове историје и идентитета тумачи као покушај успостављања великосрпске хегемоније?

У саопштењу Напредног клуба је веома јасно оцењена ова промашена политика Србије према Црној Гори. „Мотив владе Србије је јасан. Црногорско признање Косова, непосредно после очекиване одлуке ГС УН да питање признања буде поднесено Међународном суду, релативизује овај самопроглашени успех, разоткрива пораз политике према Косову и небригу према српском народу који живи изван граница Републике Србије.“ И у том недостатку бриге према судбини српског народа не само у Црној Гори јесте суштина проблема актуелне српске националне и државне политике. У недостатку јасно артикулисане политичке воље да се државна политика заснива на јасно профилисаном односу према друштвеном и социјалном положају и заштити људских права Срба у Црној Гори и стварању услова да они буду стварни чинилац у

Срби у Црној Гори и наша равнодушност

Пише: Маринко М. Вучинић
среда, 29 октобар 2008 20:21

политичком животу црногорске државе. Ако то неће радити држава Србија, водећи доследну политику, онда ће се и даље отворити простор за већ започету политичку деградацију, поништавање и преобликовање српског националног идентитета и разбијање српског националног и политичког корпуса у Црној Гори. То је процес који се може окончати као и на Косову и Хрватској, потпуним разарањем српских националних институција и свођењем Срба на незнатну, али ипак подношљиву националну мањину.

Не ради се овде о великосрпским тежњама, о чему често говоре функционери владајућих странака у Црној Гори, већ о настојањима државе Србије да води сталну бригу о заштити права српског народа у црногорској држави. Влада Србије мора уважавати нову политичку реалност да Срби у Црној Гори живе у независној држави, али то не значи да српска држава може пристати да у тако значајним историјским тренуцима, као што је признавање тзв. независности Косова, своју немоћ и недостатак политичке воље да штити интересе српског народа невешто прикрива иза приче о немешању у унутрашње ствари црногорске државе. Коначно је дошло време да Србија изађе из самонаметнуте дефанзивне позиције и почне да ради оно што раде све озбиљне државе, води бригу о својим националним и државним интересима, поштујући пре свега основне демократске принципе и цивилизацијске вредности. Однос српске владе према Србима у Црној Гори је само један од политичких изазова, и на њега се не може и не сме одговорити тако што ћемо рећи да Србија са тим не сме да има никакве везе.

29. октобар 2008. године